

O‘QITUVCHILAR UCHUN UZLUKSIZ TA’LIM MODELLARI

Xakimova Nasiba Barakayevna
Guliston davlat universiteti
Psixologiya va ijtimoiy fanlar fakulteti
Pedagogika va psixologiya kafedrası o‘qituvchisi
Barakayeva Shaxzoda Sadridin Qizi
Talaba

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19456967>

Annatsiya: Yuqori malakali o‘qituvchilarni tayyorlash ustuvor davlat vazifasi bo‘lib, uning yechimi mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy-madaniy rivojlanishidagi muvaffaqiyatini ko‘p jihatdan belgilaydi. O‘qituvchilarning umumiy va kasb-hunar ta’limi tizimlaridagi ahamiyati turli ta’lim muassasalarida professional o‘qitishni tashkil etish va amalga oshirish uchun zarur kompetensiyalar va talablar tizimini tartibga soluvchi professional standartni ishlab chiqishni taqozo etdi. Ushbu maqolamizda shular haqida to‘xtalib o‘tganmiz

Kalit so‘zlar: *uzluksiz ta’lim, kasb-hunar ta’limi, mehnat bozori, ta’limga innovatsion yondashuv*

Abstract: Training highly qualified teachers is a priority state task, the solution of which largely determines the success of the country in the economic and socio-cultural development. The importance of teachers in the systems of general and vocational education necessitated the development of a professional standard that regulates the system of necessary competencies and requirements for the organization and implementation of professional training in various educational institutions. In this article, we have discussed these

Keywords: *continuing education, vocational education, labor market, innovative approach to education*

Аннотация: Подготовка высококвалифицированных учителей является приоритетной государственной задачей, решение которой во многом определяет успех страны в экономическом и социально-культурном развитии. Важность учителей в системах общего и профессионального образования обусловила необходимость разработки профессионального стандарта, регулирующего систему необходимых компетенций и требований к организации и осуществлению профессиональной подготовки в различных учебных заведениях. В данной статье мы рассмотрели эти вопросы.

Ключевые слова: *непрерывное образование, профессиональное образование, рынок труда, инновационный подход к образованию*

Kirish

Uzluksiz ta’limning istiqbolli tashkiliy shakllaridan biri bu tarmoq modelidir.

Samarali o‘zaro ta’sir o‘tkazish va ta’lim muammolarini hal qilish uchun ta’lim muassasalari tarmog‘ini tashkil etish zarur. Tarmoqni tashkil qilishda ham vertikal, ham gorizontaal aloqalar saqlanib qoladi (qishloq xo‘jaligi va sanoat majmualari, boshlang‘ich va o‘rta ta’lim muassasalari, shahar metodologiya muassasalari).

Barcha turdagi umumta’lim maktablari va qo‘shimcha ta’lim muassasalarini o‘z ichiga olgan ta’lim va tarbiyaning tarmoq modeli ishlab chiqilmoqda. Ushbu model o‘qituvchilar tarkibining kasbiy kompetensiyasi, pedagogik ko‘nikmalari va malakasini, shuningdek, jamoaning

raqobatbardoshligini oshirishga, maktabning innovatsion asosda ishlashini ta’minlashga, ham mahalliy, ham xalqaro maktablarning ilg’or pedagogik g’oyalaridan keng foydalanishga qaratilgan.

Innovatsion pedagogik laboratoriyalari (IPL). Innovatsion pedagogik tajriba laboratoriyalari tarmoqlarda muhim rol o’ynaydi.

IPL ning asosiy maqsadlari:

- pedagogik va boshqaruv innovatsiyalarini tarqatish;
- umumiy va kasb-hunar ta’limi muassasalari o’rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish;
- mintaqadagi yetakchi ta’lim muassasalari tajribasini almashish;
- o’qituvchilar va talabalar uchun amaliyotlarni tashkil etish.

Innovatsion rivojlanish maktab-laboratoriyasi mintaqadagi o’qituvchilarga yangi ta’lim amaliyotlarini yaratishda o’quv, axborot, metodologik, tashkiliy va maslahat yordamini ko’rsatadigan ko’p funksiyali muassasadir.

Maktab-laboratoriyalarda o’qituvchilar va boshqaruv xodimlari uchun uzluksiz ta’lim o’zining o’ziga xos xususiyatlariga ega. Laboratoriyada ishlash odatda muassasaning innovatsion faoliyatini namoyish etish bilan boshlanadi. Shundan so’ng, dastur ishtirokchilarining o’z tajribasi va har bir ishtirokchi tomonidan ishlab chiqilgan o’z faoliyatining ideal modeli o’rtasidagi qarama-qarshilikka asoslanib, ularning idrok etgan muammolari aniqlanadi. Muammolar dastur o’qituvchilari bilan mashg’ulotlar, guruhli yoki individual ishlar davomida shakllantiriladi (har bir ishtirokchi formatni tanlaydi). Muammolarni hal qilish har bir dastur ishtirokchisi tomonidan turli muammolarni shakllantirish va tan olishni nazarda tutadi.

Keyingi bosqich yoki bosqich dastur ishtirokchilari va maktab-laboratoriya xodimlarining birgalikdagi faoliyatidir (yangi fanni loyihalash, an’anaviy fan mazmuniga o’zgartirishlar kiritish, darsdan tashqari mashg’ulotlarni loyihalash va ta’lim muassasasi ichidagi ishlarni muvofiqlashtirish). Bu bosqichda rol o’ynash, biznes o’yinlari va modellashtirish kabi usullardan foydalanish mumkin.

Mustaqil loyihani tanlash va yaratish keyingi bosqichning diqqat markazida bo’ladi. Laboratoriya maktabi o’qituvchilari rahbarligida hamkorlikda ishlash ko’nikmalariga ega bo’lgan dastur ishtirokchilariga mustaqil loyiha yaratish imkoniyati beriladi.[1]

Faol hayot, his-tuyg’ularga boylilik, onlayn munosabatlarda o’zini anglash kuchi tufayli muloqotga kirishishning ustuvor xususiyati mavjud, bu esa faol Internet foydalanuvchilari o’rtasidagi qadriyatlar va ijtimoiy xulq-atvor o’rtasidagi o’zaro bog’liqlikka muvofiqdir.[2]

Internet aloqasi ijtimoiy aloqaning kuchayishi, turli nuqtai nazarlarga kirish va o’zini ifoda etish imkoniyatlari kabi afzalliklarni taqdim etsa-da, u shuningdek, qiyinchiliklarni ham keltirib chiqaradi. Kiberhujum, onlayn ta’qib, shaxsiy hayot bilan bog’liq muammolar va ijtimoiy izolyatsiya potentsiali hal qilinishi kerak bo’lgan muammolardir.[3]

Onlayn muloqotni kamdan-kam ishlatadigan ishtirokchilar “muammolarni hal qilishni rejalashtirish” strategiyasini afzal ko’radilar, ular kamdan-kam hollarda “masuliyatdan qochish” va “qarama-qarshilik bilan kurashish” dan foydalanadilar.[4]

Avtonom ma’lumotlarni boshqarish hodisalarni filtrlash doirasidan tashqariga chiqadi va mahalliy mulohazalarni yakunlashga o’tadi. Keyingi tugunlar anomaliyalarni aniqlash, mahalliy naqshlarni bashorat qilish va ushbu ma’lumotni global miqyosda tarqatishga arziydimi yoki yo’qmi, degan qaror qabul qilishga qodir bo’lgan yengil xulosaga ega bo’lishi mumkin.[5]

Barcha sohalarda, ayniqsa yoshlar orasida internet aloqasining o’zaro ta’siri va tarqalishi bo’yicha ishlarning ahamiyati va kompyuter vositasida muloqotning foydalanuvchi shaxsiga ta’siri, ijtimoiy xulq-atvor sohasidagi psixologik tadqiqotlar ortib bormoqda. Hali ham foydalanuvchilar yetarli emas.[6]

Barcha sohalarda, ayniqsa yoshlar orasida Internet aloqasining o‘zaro ta’siri va tarqalishi bo‘yicha ishlarning ahamiyati va kompyuter vositasida muloqotning foydalanuvchining shaxsiyatiga, ijtimoiy xulq-atvor sohasidagi psixologik tadqiqotlarga ta’siri ortib bormoqda. Hali ham foydalanuvchilar yetarli emas.[7]

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Белогуров А.Ю. Модернизация процесса подготовки педагога в контексте инновационного развития общества: Монография. — М.: МАКС Пресс, 2016. — 116 с.

2. Turdalievich, M. D. Psychological aspects of the influence of internet communication on the social behavior of young/PEOPLE SCIENCE AND INNOVATION INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 3 ISSUE 4 APRIL 2024 ISSN: 2181-3337| SCIENTISTS. UZ B, 3.

3. Turdaliyevich, M. D. (2024). PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE INFLUENCE OF INTERNET COMMUNICATION ON THE SOCIAL ENVIRONMENT OF YOUTH. Eurasian Journal of Academic Research, 4(5-1), 110-115.

4. Mirzayev, J. T. (2023). YOSHLAR IJTIMOIIY HULQ-ATVORIGA INTERNET MULOQOTI TA’SIRINING PSIXOLOGIK JIHLTLARI. Academic research in educational sciences, 4(TMA Conference), 812-816.

5. Djumabaeva, J., Choriev, K., Nasrullaeva, N., Mirzayev, D., Mustafaqulova, D., Madiyeva, A., ... & Jonikulova, G. Energy-Efficient Protocols and Autonomous Data Management in Wireless Sensor Networks for Real-Time Psychology Class Applications.

6. Turdalievich, M. J. PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF INTERNET-COMMUNICATION IN SOCIAL SOCIETY OF YOUTH (The results of the study of Internet dependence on the method of Kimberly-Yang).

7. https://www.neuroquantology.com/media/article_pdfs/3409-3416.pdf